

Brīvpieejas apmaiņas krājums.

- Solvita Ozola
- LNB Bibliotēku attīstības centrs
- solvita.ozola@lnb.lv
- 2022. gada 2.novembris

Atbalsta pasākumi bibliotēku krājuma papildināšanai.

- Bezatlīdzības izdevumi Latvijas bibliotēkām. Tiek pieņemti saskaņā ar “Kārtību, kādā notiek bezatlīdzības izdevumu pieņemšana piedāvāšanai Latvijas bibliotēkām”;
- Programma «Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām»
- **Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK);**

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

- Izstrādāts un pieņemts Brīvpieejas apmaiņas krājuma (BAK) profils.
- Krājuma veidošanas mērķis un uzdevumi.
- LNB Brīvpieejas apmaiņas krājumu (turpmāk tekstā – BAK) pārzina un veido LNB Bibliotēku attīstības centrs.
- BAK veido grāmatas un citi poligrāfiskie izdevumi: LNB krājuma dubleti, dāvinājumi no dažādām organizācijām un privātpersonām Latvijā un ārvalstīs.
- BAK **mērķis**: nodrošināt atbalstu Latvijas bibliotēkām un citām ieinteresētām kultūras institūcijām krājuma veidošanā.
- BAK **mērķauditorija**: Latvijas publiskās, skolu, augstskolu, zinātniskās un speciālās bibliotēkas, muzeji un citas institūcijas, kuru pārziņā ir bibliotēkas vai informācijas centri.

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

- *BAK pamatuzdevumi:*

veidot brīvpieejas apmaiņas krājumu Latvijas bibliotēkām;

pieņemt dubletes un liekos eksemplārus no LNB pamatkrājuma un Krājuma veidošanas nodaļas;

pieņemt dāvinājumus no organizācijām un privātpersonām Latvijā un ārvalstīs;

bez atlīdzības izsniegt izdevumus citām Latvijas bibliotēkām, muzejiem, augstskolām, pārējām institūcijām gan krājumu papildināšanai, gan nolietoto grāmatu aizvietošanai ar identiskām grāmatām.

- Krājuma sastāvā ir dažādi *izdevumu veidi*: grāmatas, periodika, turpinājumi, izdevumi, kartogrāfiskie materiāli, lasāmatmiņas kompaktdiski (CD-ROM) u.c. (*skat. 5.slaidu*)
- *Tematiskais aptvērums*: pārstāvētas gandrīz visas zinātņu nozares, visplašāk – daiļliteratūra un literatūra bērniem. Kārtojums krājumā ir sistemātisks, pa nozarēm. (*skat. 6.slaidu*)

❖ *BAK krājums ir mainīgs un neprognozējams.*

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

Komplektējamo izdevumu veidi

	Dokumentu veids	Piezīmes
1.	Grāmatas	Komplektējamo izdevumu pamatveids
2.	Turpinājumi izdevumi	Komplektē galvenokārt rakstu krājumus
3.	Žurnāli	Komplektē pēdējos 5 gados izdotos žurnālus, pilnus gada komplektus
4.	Laikraksti	Komplektē pēdējos 3 gados izdotos pilnus gada komplektus
5.	Citi izdevumi	Komplektē galvenokārt teksta analogus, multimedālus, izglītojošus CD-ROM, DVD, CD

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

Komplektējamo izdevumu tematika

UDK	Nozare	Piezīmes
0	004 Datorzinātne	Galvenokārt komplektē tikai pēdējos 5 gados izdotos izdevumus
	02 Bibliotēkzinātne	
1	Filozofija. Psiholoģija. Ētika.	
2	Reliģija	
3	Sociālās zinātnes	Galvenokārt komplektē izdevumus par Latviju un Baltijas valstīm.
	32 Politoloģija	
	33 Ekonomika	
	34 Tiesības	
	37/378 Pedagoģija. Izglītība	
	39 Etnogrāfija. Tradīcijas	
5	Dabaszinātnes	
6	Lietišķās zinātnes. Medicīna. Tehnoloģijas	Galvenokārt komplektē pēdējos 5 gados izdotos izdevumus
	61 Medicīna	
	62 Tehnika	
	63 Lauksaimniecība	
	64 Mājsaimniecība	
7	Māksla. Izklaide. Sports	
8	Valodniecība	Galvenokārt komplektē izdevumus par Latviju un Baltijas valstīm.
9	Ģeogrāfija. Biogrāfijas. Vēsture	
	Daiļliteratūra	No Latvijas izdevumiem komplektē pēdējos 10-15 gados izdotos darbus. No ārzemju izdevumiem galvenokārt komplektē klasiku darbus, kopoto rakstu pilnus komplektus, pazīstamu mūsdienu autoru darbus
	Literatūra bērniem	Komplektē literatūru bērniem, kas izdota pēdējos 10 – 15 gados

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

BAK krājumā neiekļauj:

- daiļliteratūru, kas vecāka par 10-15 gadiem;
- mācību programmas un metodiskos līdzekļus;
- sīkiespieddarbus, īslaicīgas nozīmes literatūru (programmas, afišas, reklāmas prospektus utml.);
- atsevišķu rakstu kopijas, avīžu un žurnālu izgriezumus;
- Pretvalstisku, pornogrāfisku, rasistisku, naidu kurinošu vai jebkura cita veida pretlikumīga satura izdevumus;

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

Īss krājuma raksturojums.

Uz doto brīdi BAK atrodas vairāk kā 10 000 vienības (ap 200 plauktmetri).

Izdevumu tematika. Pārstāvētās nozares.

Bibiotēkzinātne. (*piemēram, «Platformas», «Fondu rādītāji», rakstu kr. «Bibliotēka un personība», «Bibliotēku un informācijas pārvaldība», «Bibliotēkas, kas palīdzēja izaugt», «Bibliotēku Pasaules» u.c. 2 plauktmetri*);

Uzziņu literatūra, vārdnīcas (*skaidrojošās, tulkojošās, dažādu valodu. 7 plauktmetri*);

Izlokšņu vārdnīcas (*piem., Aknīstes, Ērgemes, Kalnienes, Kalupes u.c. 5 plauktmetri*);

Enciklopēdijas (*trimdas, padomju, mūsdienu, ap 10 plauktmetri*);

Vēsture (*daudz «Latvijas vēsturnieku komisijas raksti» sējumos, rakstu kr. «Cauri gadsimtiem», grāmatas par visiem Latvijas vēstures posmiem, ap 12 plauktmetri*);

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

Ģeogrāfija, novadpētniecība (*daudz izdevumu par Rīgu, par citām LV pilsētām, novadiem, pagastiem, vietām, ēkām, 9 plauktmetri*);

Reliģija (*Bībeles, Dievnami, dziesmu grāmatas, reliģijas u.c. 3 plauktmetri*);

Sociālās zinātnes. Politika, Ekonomika, Tiesības, Izglītība (*ap 10 plauktmetri*);

Folklorā, etnogrāfija, tradīcijas (*tautas dziesmas, tautas tērpi, tautas paražas, ticējumi, sakāmvārdi, grāmatas par Dainu tēvu Krišjāni Baronu u.c., 4 plauktmetri*);

Māksla, mūzika, kino, teātris (*mākslā daudz grāmatu par glezniecību, tēlniecību, keramiku; mūzikā: latviešu kordziesmu antoloģija 10 sējumos, par personībām: Raimondu Paulu, Jāzepu Vītoli, Alfrēdu Kalniņu u.c., teātrī: par teātriem, Dailes, Nacionālo, »Latviešu teātris ASV un Kanādā«, «Latviešu teātris trimdā», «Latviešu drāma 20.gs.1.pusē», par personībām: Lilitu Bērziņu, Viju Artmani, Mirdzu Martinsoni, Edgaru Liepiņu u.c. Kopā šīm nozarēm vairāk kā 10 plauktmetri*).

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

- **Daiļliteratūra, dzeja, literatūra bērniem un jauniešiem** (*ap 30 plauktmetri*)
- **Kopotie raksti** (*ap 15 plauktmetri*). *Te jāmin Raiņa, Aspazijas, Rūdolfā Blaumaņa, Jāņa Jaunsudrabiņa, Aleksandra Čaka, Edvarta Virzas, Elīnas Zālītes, Egona Līva, Andreja Eglīša, Ojāra Vācieša, Knuta Skujenieka, Zigmunda Skujiņa u.c kopotie raksti; daļa no kopotajiem rakstiem ir nepilni sējumi.*
- **Gadagrāmatas** (*piem., Latvijas Kara muzeja gadagrāmatas; Latvijas Okupācijas muzeja gadagrāmatas, dažādi gadi*);

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

Trimdas literatūra (daudz, sakārtota pēc apgādiem).

Visvairāk pārstāvētie apgādi: «Grāmatu draugs», «Daugava», «Tilta apgāds», mazie apgādi;

Pārstāvēti ļoti daudzi trimdas autoru darbi, piemēram Aīdas Niedras, Anšlava Eglīša, Jāņa Veseļa, Zinaīdas Lazdas, Veltas Tomas, Alfrēda Dziļuma, Valdemāra Kārkliņa, Irmās Grebzdes, Andreja Eglīša, Veronikas Strēlertes, Andreja Irbes, Indras Gubiņas, Gunāra Janovska, Lalitas Muižnieces, Margitas Gutmanes u.c. autoru darbi.

Trimdas literatūra izvietota apmēram 25 plauktmetros.

Brīvpieejas apmaiņas krājums (BAK)

Aicinam Latvijas bibliotēkas izmantot LNB Brīvpieejas apmaiņas krājumu!

LNB Bibliotēku attīstības centrā darbdienās no 9.00 – 17.00

**Apmeklējums iepriekš jāaskaņo, rakstot pa e-pastu:
solvita.ozola@lnb.lv**

vai, zvanot pa tālruni: 67716046 vai mob.tālr.: 29838869

Paldies par
uzmanību!